

Graffitibeleid gemeente Brielle

Juli 2008

Inhoudsopgave

1 Inleiding, aanleiding en samenvatting	1
1.1 Inleiding.....	1
1.2 Aanleiding	1
1.3 Samenvatting	1
1.4 Opbouw van de nota	2
2 Waarom graffitibeleid	2
2.1 Doel graffitibeleid	2
2.2 Verschillende vormen van graffiti	3
2.3 Stand van zaken graffiti Brielle	3
3 Eigendom en graffitiverwijdering	3
3.1 Inleiding.....	3
3.2 Gemeentebezit.....	3
3.3 Particulier eigendom	4
3.4 Eigendom Vestia.....	6
4 Juridisch kader	6
4.1 Inleiding.....	6
4.2 Woningwet en Welstandsnota	7
4.3 Algemene Plaatselijke Verordening Brielle 2008	7
4.4 Erfpachtbepalingen	8
4.5 Wetboek van Strafrecht.....	8
4.6 Verhalen van vandalismeschade	8
4.7 Te volgen aanpak	9
5 Aanpak graffitiprobleem: preventie, repressie en handhaving	9
5.1 Preventie.....	9
5.2 Repressie	9
5.3 Handhaving	12
6 Financiën	12
7 Evaluatie graffitibeleid	13
8 Aanbevelingen	13
Bijlage 1 Telefoonnummers graffiti	15
Bijlage 2 Wetsartikelen	16

1 Inleiding, aanleiding en samenvatting

1.1 Inleiding

In 2005 is door enkele leden van de tweede kamer het rapport 'Graffiti te lijf' opgesteld¹. Kern van dit rapport is dat graffiti ontsierend en verloederend is en niet past bij de veilige woonomgeving die het kabinet nastreeft.

Het gemeentebestuur heeft in zijn raadsprogramma uit 2006 aangegeven behoefte te hebben aan beleid op gebied van graffiti: waar, wanneer en hoe wordt graffiti verwijderd en door wie. Uit deze zin blijkt gelijk het standpunt van de gemeente: in kader van schoon, heel en veilig is binnen de gemeentegrenzen geen plaats voor graffiti². Graffiti is uit sociaal oogpunt onwenselijk. Het heeft een negatief effect op de leefomgeving. Verloedering en gevoel van onveiligheid zijn wel de meest negatieve effecten. Verder zijn racistische of aanstootgevende teksten (en tekens) ongewenst.

1.2 Aanleiding

Een van de speerpunten uit het raadsprogramma 2006-2010 is een schoon, heel en veilig Brielle met aandacht voor preventieve, repressieve en handhavende aspecten³. In het collegeprogramma 2006-2010 stelt het college zich in het hoofdstuk openbare orde en veiligheid drie doelen. Het actief wegnemen van onveilige situaties, het bevorderen van sociale en fysieke veiligheid en een preventieve, repressieve en handhavende aanpak van vandalisme, overlast en criminaliteit. Een subdoelstelling bij het laatste doel is dat een programma ter bestrijding van graffiti wordt opgezet.

Er worden geen randvoorwaarden gesteld aan het te ontwikkelen programma. Het product moet wel integraal zijn afgestemd met de betrokken partijen.

1.3 Samenvatting

Brielle wordt schoner, heler en veiliger als graffiti snel wordt verwijderd, er afspraken over verwijderen ervan worden gemaakt en wanneer informatie over mogelijkheden tot verwijderen van graffiti wordt gegeven.

Als standaard wordt gehanteerd dat graffiti binnen drie werkdagen (of één wanneer het een racistische tekst of afbeelding betreft) wordt verwijderd. Belangrijkste reden om graffiti snel te verwijderen is dat de artiest dan weinig eer van zijn werk heeft en dat er niet meer graffiti bijkomt. De kans dat de afbeelding door mensen wordt gezien wordt hierdoor ook kleiner waarmee gevoelens van onveiligheid en verloedering worden voorkomen.

In het beleid is vastgelegd wie wat schoonmaakt. Objecten van de gemeente worden zoveel mogelijk door medewerkers van de gemeente schoongemaakt. Nutsbedrijven dragen zelf zorg voor de reiniging van hun objecten. Woningbouwvereniging Vestia hanteert dezelfde normen voor verwijdering van graffiti als de gemeente en geeft opdracht tot verwijdering van graffiti aan een gespecialiseerd bedrijf.

Wanneer volgens een protocol wordt gewerkt nemen de mogelijkheden op opsporing van daders en verhaal van schade toe.

Informatie verstrekken over de mogelijkheden van schoonmaken en het waarom van het beleid draagt bij aan het doel een schoner, heler en veiliger Brielle te krijgen. In een

¹ Heemst P. van en S. van Haersma Buma, Graffiti te lijf, Den Haag 2005.

² In april 2007 is hierop een uitzondering gemaakt; op verzoek van de bewonersvereniging Zuurland heeft het college van burgemeester en wethouders besloten om éénmalig graffiti in de gemeente toe te staan. De plaats waar een graffiti-afbeelding is toegestaan is een muur bij de garages aan de Logger te Brielle.

³ Coalitieakkoord 2006-2010 gemeente Brielle, CDA, OLP, VVD, Brielle 2006, pagina 5.

publicatie wordt aandacht besteed aan wat de gemeente doet tegen graffiti en wat de burgers kunnen en behoren te doen.

Om de effecten van het beleid in 2010 te kunnen meten is het van belang dat wordt bijgehouden waar en wanneer graffiti wordt aangetroffen en hoeveel tijd het de eigen medewerkers kost om de graffiti te verwijderen. Wanneer graffiti wordt verwijderd door een gespecialiseerd bedrijf dienen de kosten hiervan tevens inzichtelijk te worden gemaakt. Bij aanvang van de uitvoering van het beleid worden zoveel mogelijk objecten waar graffiti op is aangetroffen gereinigd.

1.4 Opbouw van de nota

In de volgende paragraaf wordt ingegaan op wat het doel is dat met graffiti-beleid wordt nagestreefd, wat moet worden verstaan onder graffiti en de stand van zaken met betrekking tot graffiti in de gemeente. In de derde paragraaf worden de eigendommen op Briels grondgebied ingedeeld in categorieën en wordt aangegeven wat het voor die categorie geldende beleid is met betrekking tot het verwijderen van graffiti. Alvorens in te gaan op de aanpak van graffiti (*paragraaf 5*), wordt het juridisch kader (*paragraaf 4*) geschetst waarbinnen de aanpak van graffiti kan plaatsvinden. De nota wordt afgesloten met aanbevelingen (*paragraaf 8*) maar niet voordat aandacht is besteed aan de financiële aspecten (*paragraaf 6*) en de evaluatie van het beleid (*paragraaf 7*).

2 Waarom graffiti-beleid

2.1 Doel graffiti-beleid

Doel van graffiti-beleid is een schoner, heler en veiliger Brielle waarmee het gevoel van onveiligheid en verloedering veroorzaakt door graffiti wordt voorkomen. Daarnaast heeft het beleid tot doel graffiti te bestrijden en te ontmoedigen.

Om dit doel te bereiken heeft de gemeente verschillende instrumenten tot haar beschikking:

1. communicatieve instrumenten: inwoners, bedrijven, eigenaren van panden voorlichten over het graffiti-beleid en jongeren voorlichten over graffiti;
2. juridische instrumenten: hieronder vallen artikel 2.4.2 en 2.4.3 van Algemene Plaatselijke Verordening en de artikelen 350 en 352 uit het Wetboek en Strafrecht en
3. fysieke instrumenten zoals het beschikken over materiaal om graffiti zelf te verwijderen en
4. financiële instrumenten zoals het opleggen van boetes en het beschikbaar stellen van budget om graffiti te verwijderen.

Deze instrumenten hebben een preventief, repressief en handhavend karakter en worden naast elkaar ingezet.

In paragraaf 6.6. worden de vier bovengenoemde instrumenten verder toegelicht en wordt ingegaan op de preventieve, repressieve en handhavende mogelijkheden van deze instrumenten. Nu wordt eerst toegelicht welke vormen van graffiti er zijn en wat de stand van zaken is van graffiti in de gemeente Brielle.

2.2 Verschillende vormen van graffiti

Graffiti is het aanbrengen van een boodschap op een oppervlak met bijvoorbeeld een stift, een spuitbus of latex. De boodschap kan zijn een naam, een politieke tekst, een afbeelding of een teken.

Graffiti is onder te verdelen in twee soorten 'versieringen': een tag of een piece.

Een tag is een handtekening. Taggers streven ernaar zoveel mogelijk tags te zetten op goed zichtbare en druk bezochte plaatsen. De tags bestaan veelal uit één kleur en worden snel aangebracht.

Een piece moet vooral zo groot en opvallend mogelijk zijn. Het is een gestileerde tekening of tekst die meestal uit meerdere kleuren bestaat.

2.3 Stand van zaken graffiti Brielle

In februari 2008 is begonnen met het inventariseren van graffiti op het grondgebied van de gemeente Brielle. Resultaat van die inventarisatie is dat er tot juli 2008 ongeveer 120 afbeeldingen zijn geconstateerd op Briels grondgebied. Van deze afbeeldingen bevinden de meeste zich op gemeente-eigendommen en op eigendommen van nutsbedrijven en de provincie Zuid-Holland. Slechts een klein deel (minder dan een kwart) is aangetroffen op particuliere woningen en bedrijven. Overigens is een deel van de afbeeldingen op gemeente-eigendommen al verwijderd.

In 2005 is 25 maal aangifte gedaan van vernieling door graffiti, in 2006 is 24 aangifte gedaan van graffiti, in 2007 was dat 23 keer.

Uit de regionale veiligheidsindex, verschenen in 2006, blijkt dat Brielle van de 20 gemeenten uit de regio de 7de plaats inneemt op de ranglijst als het gaat over het ervaren van bekladding als probleem.

Voor de verwijdering van graffiti is € 4.000 euro opgenomen in de productbegroting onder (kostenplaats tractie 50713 en kostensoort 4343123).

3 Eigendom en graffiti-verwijdering

3.1 Inleiding

Uitgangspunt is dat het aanbrengen van graffiti een vorm is van vandalisme die vanuit veiligheidsoogpunt onwenselijk is. De (landelijke) ervaring van de afgelopen jaren laat zien dat de ontmoediging van graffiti staat of valt met een snelle verwijdering van de aangebrachte tag of piece. De 'artiest' heeft op die manier weinig eer van zijn werk doordat maar weinig mensen zijn werk zien als dit snel wordt verwijderd.

Als er graffiti wordt aangetroffen wordt deze binnen één (racistische leus) of drie werkdagen door medewerkers van de gemeente of door een gespecialiseerd bedrijf verwijderd. De gemeente is verantwoordelijk voor haar eigendommen zoals gebouwen en kunstwerken. Verwijdering van graffiti van deze objecten vindt plaats volgens bovenstaande richtlijn. Maar welke middelen staan de gemeente ter beschikking om graffiti verwijderd te krijgen van gebouwen of voorwerpen die niet haar eigendom zijn en zich op het grondgebied van de gemeente bevinden?

Hieronder wordt ingegaan op de verschillende soorten eigendom en wat het geldende beleid met betrekking tot de schoonmaak van de objecten is, wanneer graffiti wordt aangetroffen.

3.2 Gemeentebezit

De gemeente is verantwoordelijk voor de schoonmaak en het onderhoud van de openbare ruimte. Graffiti wordt verwijderd van straatmeubilair, verkeersborden, bruggen en het eigen vastgoed.

Medewerkers van de afdeling beheer en onderhoud verwijderen graffiti van gemeenteeigendommen exclusief de gemeentelijke gebouwen. Hiervoor is apparatuur beschikbaar. Indien de verwijdering niet door de eigen dienst kan plaatsvinden dan wordt een gespecialiseerd bedrijf ingeschakeld. Voor reiniging van de gemeentegebouwen wordt op dit moment altijd een bedrijf ingeschakeld.

Racistische leuzen worden zo snel mogelijk maar uiterlijk binnen één werkdag verwijderd en andere graffiti binnen drie werkdagen. Het betreft hier alleen graffiti op openbare gebouwen.

De verwijdering vindt op adhoc basis plaats; op het moment dat er een melding komt van graffiti dan worden medewerkers van de gemeente of een bedrijf ingeschakeld om de graffiti te verwijderen.

Voorgesteld wordt om in eerste instantie graffiti van alle gemeente-eigendommen door medewerkers van de afdeling beheer en onderhoud te laten verwijderen. Kunnen zij dit niet binnen de termijn van drie werkdagen (of één werkdag) of betreft het een bijzondere ondergrond of moeilijk te verwijderen afbeelding, dan wordt een gespecialiseerd bedrijf ingeschakeld.

Scholen

Graffiti op scholen komt met regelmaat voor. Volgens de in 2003 afgesproken procedure melden scholen schade als gevolg van graffiti aan de gemeente. De scholen zijn zelf verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van hun gebouw, maar als het vandalisme aan de buitenzijde van het gebouw betreft dan vergoedt de gemeente de schade. Het is echter niet helder wie nu opdracht geeft voor de reiniging van het pand.

Voorgesteld wordt om schoolbesturen erop te wijzen dat graffiti gemeld dient te worden bij de gemeente en dat de gemeente zorgdraagt voor reiniging.

Kunstwerken

Voor het kwalitatief onderhoud van beelden wordt jaarlijks een contract met een bedrijf afgesloten. Wanneer het bedrijf tijdens inspectierondes graffiti aantreft, dan wordt deze verwijderd.

Indien buiten deze inspectierondes meldingen over graffiti op kunstwerken binnenkomen, dan worden deze verwijderd door de eigen dienst (afdeling beheer en onderhoud) of wordt een specialistisch bedrijf ingeschakeld.

Het voorgaande heeft betrekking op gemeente-eigendommen. De volgende paragrafen gaan over gebouwen/ objecten die geen eigendom van de gemeente zijn.

3.3 Particulier eigendom

Graffiti op gebouwen en bouwwerken die eigendom zijn van derden is natuurlijk net zo storend als op overheidseigendommen. Op welke wijze kan de gemeente ervoor zorgen dat ook graffiti op particulier eigendom verwijderd wordt?

Woningen

Op woonhuizen en winkels worden over het algemeen tags aangebracht. Eigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van hun bezit en behoren daarmee ook te weten dat dit ook geldt voor het verwijderen van graffiti. Onwetendheid hierover en onbekendheid met de manier van verwijderen kan grotendeels met goede informatie worden opgelost.

Huurders weten vaak niet wie zij op de hoogte moeten stellen als zij graffiti op hun woning aantreffen. Al snel wordt gedacht dat 'de overheid' verantwoordelijk is voor de verwijdering van de graffiti. Bewoners dienen er op gewezen te worden dat zij voor de verwijdering van graffiti de onderhoudsdienst van hun complex/woning op de hoogte moeten brengen als de woning een huurwoning van Vestia betreft. Als de woning particulier eigendom is, dan dient de bewoner zelf voor reiniging te zorgen.

Door middel van voorlichting en informatievoorziening kan er iets tegen bekladding worden gedaan. In de informatie zou inhoudelijk op de volgende punten moeten worden ingegaan:

- Eigen verantwoordelijkheid verduidelijken;
- De gezamenlijke inspanning om de woonomgeving leefbaar te houden verduidelijken;
- Milieuvriendelijke verwijdermethoden uitleggen;
- Aangeven welk bedrijf ingeschakeld kan worden als de eigenaar het zelf niet kan verwijderen;
- Racistische leuzen direct door de afdeling beheer en onderhoud (indien niet mogelijk door een specialistisch bedrijf) laten verwijderen na toestemming van de eigenaar.
- Met (digitale) foto's graffiti vastleggen en aangifte doen van vandalisme.

Dit kan via:

- Publicatie in Briels Nieuwsland;
- Informatie op de website van de gemeente;
- De eigenaar van het pand aanschrijven op zijn verantwoordelijkheid voor het schoonhouden van zijn pand (*zie paragraaf 6.5.2*). De eigenaar van het met graffiti bekladderde pand kan civielrechtelijk de kosten van de schoonmaak van zijn pand verhalen op de dader(s). Voorwaarde is dan dus dat de dader bekend is;
- Hulp van de gemeente bij het verwijderen van graffiti. Dit kan bijvoorbeeld door pakketjes samen te stellen waarmee kleine afbeeldingen kunnen worden verwijderd. Deze pakketjes zouden dan op de stadswerf afgehaald kunnen worden. Ook kan gedacht worden aan het verwijderen van graffiti door medewerkers van de gemeente tegen een gereduceerd tarief.

Bedrijven

De gemeente Brielle kent twee grote bedrijventerreinen: 't Woud en Seggelant. Ook panden van winkels vallen onder de categorie 'bedrijven'.

De graffiti op de bedrijventerreinen wordt aangebracht op gebouwen die particulier eigendom zijn.

Wat voor huurders en huiseigenaren geldt, gaat ook vaak op voor ondernemers: onbekendheid met de mogelijkheden om graffiti op de eigen gevels aan te pakken. Goede voorlichting is van belang; ook voor ondernemers. Ondernemers kunnen eventueel in combinatie met de voorlichting aan huurders en huiseigenaren worden benaderd. Voor de panden waar graffiti is aangetroffen geldt dat de eigenaar wordt aangeschreven.

Racistische leuzen worden evenals bij particulieren binnen één werkdag verwijderd door of in opdracht van de gemeente na toestemming van de eigenaar.

Overige eigendommen

Onder overige eigendommen vallen vooral de verschillende soorten kastjes/transformatorhuisjes die op verschillende plaatsen in de gemeente staan. Deze objecten zijn eigendom van het energiebedrijf, kabelbedrijf, waterschap en gasbedrijf. Graffiti op deze eigendommen wordt zeer frequent aangetroffen (44 van de 89). Als graffiti wordt aangetroffen door de gemeente of de melding dat het is aangetroffen komt binnen bij de gemeente, dan wordt de eigenaar van de elektriciteitskast verzocht om de graffiti te verwijderen.

Er wordt maar zelden direct gehoor gegeven aan het verzoek van de gemeente om de graffiti te verwijderen. Over het algemeen is geen beleid of geld beschikbaar voor het verwijderen van graffiti. De meeste nutsbedrijven schouwen hun objecten één of twee keer per jaar en reinigen vindt ook in die frequentie plaats. Overleg met de nutsbedrijven heeft het volgende opgeleverd:

Objecten van Evides mogen door de gemeente gereinigd worden. De kosten van de reiniging worden door Evides vergoed.

Voor Eneco geldt dat de kasten één maal per jaar worden gereinigd en zonodig overgeschilderd. Dit doet een bedrijf in opdracht van Eneco. Racistische leuzen worden door Eneco zo snel mogelijk verwijderd; hier is geen termijn aan verbonden.

KPN heeft een bedrijf gecontracteerd dat reiniging voor hen verzorgt. Wanneer graffiti wordt aangetroffen, is er een speciaal telefoonnummer waar dat gemeld kan worden.

Voor Citytec geldt dat op het moment dat het eigendom is geplaatst het wordt overgedragen aan de gemeente.

Graffiti op eigendommen kan schriftelijk worden gemeld bij het hoofdkantoor van UPC. Een maal per jaar reinigen monteurs de objecten van UPC. Racistische leuzen worden zo snel mogelijk verwijderd.

In bijlage I is een lijst opgenomen met telefoonnummers en adressen van de bedrijven waar graffiti gemeld kan worden.

3.4 Eigendom Vestia

Ongeveer 1/3 (37%) van het woningbezit in de gemeente Brielle is van Vestia.

Tot 2006 waren deze woningen eigendom van de gemeente Brielle. Ook toen werd de norm gehanteerd om graffiti in ieder geval binnen drie werkdagen verwijderd te hebben van het pand.

Vestia hanteert, na de overname van de woningen, ook deze normen. Bewoners van de woningen van Vestia blijken voldoende op de hoogte te zijn wie verantwoordelijk is voor de reiniging van de graffiti; zij bellen in alle gevallen de woningbouwvereniging als zij graffiti aantreffen.

4 Juridisch kader

4.1 Inleiding

Handhaving en vervolging dienen onderdeel te zijn van ontmoedigingsbeleid.

Schoonmaken en voorlichten alleen zijn niet voldoende; burgers verwachten ook dat de overheid hun bezit beschermt.

Er kan van wet- en regelgeving gebruik gemaakt worden om graffiti op gebouwen aan te pakken. De Welstandsnota, de Algemeen Plaatselijke Verordening Brielle 2006 (APV), de erfpachtbepalingen en het Wetboek van Strafrecht bieden mogelijkheden om graffiti aan te pakken.

4.2 Woningwet en Welstandsnota

In artikel 12a van de Woningwet is bepaald dat elke gemeenteraad een welstandsnota vaststelt, waarin criteria zijn opgenomen die burgemeester en wethouders toepassen bij de beoordeling van nieuwbouw en bestaande bouw. De gemeenteraad van Brielle heeft in 2004 de Welstandsnota Brielle vastgesteld⁴. In de Welstandsnota is opgenomen dat van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand verwacht mag worden dat materiaal, textuur, kleur en licht het karakter van het bouwwerk zelf ondersteunen en de ruimtelijke samenhang met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan duidelijk maken.

In artikel 13a van de Woningwet staat omschreven dat indien niet wordt voldaan aan de redelijke eisen van welstand (door het college van burgemeester en wethouders bepaald) de bewoner aangeschreven kan worden dat hij zijn woning of bouwwerk in overeenstemming met de redelijke eisen van welstand moet brengen. Er dient wel eerst een uitspraak van de welstandscommissie te zijn dat de graffiti niet in overeenstemming is met de redelijke eisen van welstand.

Indien de graffiti niet wordt verwijderd door de eigenaar binnen de gestelde termijn, dan kan volgens artikel 125 van de Gemeentewet bestuursdwang worden aangezegd, waarbij de werkzaamheden door de gemeente worden uitgevoerd en de kosten op de eigenaar van het pand worden verhaald.

Jurisprudentie heeft duidelijk gemaakt dat achteraf welstandstoetsing, van op zichzelf vergunningvrije veranderingen, mogelijk is. Dit betekent dat als het uitgangspunt is dat graffiti gelijk gesteld kan worden met bijvoorbeeld het schilderen van een pand (wat een vergunningvrije activiteit is) achteraf getoetst kan worden of het bouwwerk daarmee ´niet in ernstige strijd is met de redelijke eisen van welstand´.

Dit instrument is niet op de daders gericht. Verder zijn de objectiverende criteria uit de welstandsnota voor velerlei uitleg vatbaar. Want hoewel de (gemeentelijke) wetgever met de welstandsnota objectief probeert te zijn en de welstandscommissie dat eveneens probeert, blijft de beoordeling of dat werkelijk zo is subjectief van aard. Gevolg hiervan zouden lange juridische procedures kunnen zijn waarbij de rechter zal proberen vast te stellen of de overheid objectief genoeg gehandeld heeft en of de redelijkheid geweld is aangedaan, vooral als het gaat om de vraag of er sprake is van ´ernstige´ strijdigheid. Artikel 13a van de Woningwet biedt een mogelijkheid tot optreden tegen graffiti, maar dus niet tegen daders.

De artikelen van de Woningwet (12, 12a en 13a) en de Gemeentewet (125) zijn opgenomen in bijlage 2.

4.3 Algemene Plaatselijke Verordening Brielle 2008

Indien jongeren naar aanleiding van een melding of bij een controle staande worden gehouden en er wordt geconstateerd dat zij spuitbussen bij zich hebben en gereedschappen om graffiti aan te brengen, dan is er mogelijkheid om een miniproces-verbaal op te maken. Dit kan dan op grond van de volgende artikelen:

APV artikel 2.4.2 Plakken en kladden

1. Het is verboden de weg of dat gedeelte van een onroerende zaak dat vanaf de weg zichtbaar is te bekrassen of te bekladden.
2. Het is verboden zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op de weg of op dat gedeelte van een onroerende zaak dat vanaf de weg zichtbaar is:

⁴ Welstandsnota Brielle, projectteam BRO in opdracht van gemeente Brielle, Brielle, 2004.

- a. een aanplakbiljet of ander geschrift, afbeelding of aanduiding aan te plakken of op andere wijze aan te brengen;
 - b. met kalk, krijt, teer of een kleur of verfstof enige afbeelding, letter, cijfer of teken aan te brengen.
3. Het in het tweede lid gestelde verbod is niet van toepassing indien gehandeld wordt krachtens wettelijk voorschrift.
 4. Het college kan aanplakborden aanwijzen voor het aanbrengen van meningsuitingen en bekendmakingen.
 5. Het is verboden de in het vierde lid bedoelde aanplakborden te gebruiken voor het aanbrengen van handelsreclame.
 6. Het college kan nadere regels stellen voor het aanbrengen van meningsuitingen en bekendmakingen, die geen betrekking mogen hebben op de inhoud van de meningsuitingen en bekendmakingen.
 7. De houder van de in het tweede lid bedoelde schriftelijke toestemming is verplicht die aan een opsporingsambtenaar op diens eerste vordering terstond ter inzage af te geven.

APV Artikel 2.4.3 Vervoer plakgereedschap e.d.

1. Het is verboden tussen 22.00 en 06.00 uur op de weg of openbaar water te vervoeren of bij zich te hebben enig aanplakbiljet, aanplakdoek, kalk, teer, kleur of verfstof of verfgereedschap.
2. Dit verbod is niet van toepassing, indien de genoemde materialen of gereedschappen niet zijn gebruikt of niet zijn bestemd voor handelingen als verboden in *artikel 2.4.2*.
Op basis van deze artikelen kan de opsporingsambtenaar of agent goederen in beslag nemen en een miniproces-verbaal uitschrijven.

4.4 Erfpachtbepalingen

In de bepalingen van de erfpachtovereenkomsten (die ook voor woningcorporaties gelden) staat in artikel 12 lid 1 onder d: 'Het is de erfpachter niet geoorloofd (...) de grond te gebruiken indien er bezwaar uit het oogpunt van welstand is te duchten'. Op grond van dit artikel is het mogelijk om particulieren met een erfpachtovereenkomst vanuit de gemeente aan te schrijven met het verzoek de graffiti te (laten) verwijderen.

4.5 Wetboek van Strafrecht

Het spuiten van graffiti kan een strafbaar feit opleveren. Afhankelijk van de precieze omstandigheden kan sprake zijn van openlijke geweldpleging (artikel 141 Wetboek van Strafrecht), vernieling (artikel 350 Wetboek van Strafrecht) of vernieling van een gebouw (artikel 352 Wetboek van Strafrecht) of belediging van een groep mensen (artikel 137c Wetboek van Strafrecht). Op grond van deze artikelen kan proces-verbaal worden opgemaakt. Het opmaken van een dergelijk proces-verbaal kan alleen maar gedaan worden door een politieagent.

De hierboven genoemde artikelen zijn opgenomen in bijlage 2.

4.6 Verhalen van vandalismeschade

In de gemeente Brielle wordt gewerkt volgens een vastgestelde procedure om (vandalisme)schade te verhalen. Er spelen verschillende elementen een rol of schade wel of niet verhaald kan worden. Zo moeten daders bekend zijn en moet er op juiste wijze aangifte gedaan worden om voor schadevergoeding in aanmerking te komen. Uiteraard behoort het aanspannen van een civiel proces ook tot de mogelijkheden. Particuliere eigenaars zijn altijd op deze wijze van procederen aangewezen.

4.7 Te volgen aanpak

Hierboven zijn verschillende groepen van aanpak geschetst: dadergerichte aanpak (via de APV, het Wetboek van Strafrecht en het verhalen van vandalismeschade) en de slachtoffergerichte aanpak (Welstandsnota en erfpachtbepalingen). De situatiegerichte aanpak (schoonmaken van het object) wordt al enkele jaren gevolgd maar nog niet voldoende in combinatie met de andere mogelijkheden. Een combinatie van de verschillende soorten aanpakken is wenselijk; het object laten schoonmaken maar niet zonder de graffiti geregistreerd te hebben en aangifte te (laten) doen zodat de pakkans wordt vergroot.

5 Aanpak graffiti-probleem: preventie, repressie en handhaving

5.1 Preventie

Preventief kunnen verschillende acties worden ondernomen.

Communicatieve instrumenten die kunnen worden ingezet zijn het voorlichten van jongeren over graffiti in de lessen van het SchoolAdoptiePlan of op de wijze die op 20 maart 2008 is toegepast. Op die dag zijn 450 leerlingen uit de tweede klas van het voortgezet onderwijs in verschillende workshops voorgelicht over vernieling. Door een artikel op te nemen op de gemeentepagina van Briels Nieuwsland kunnen eigenaren van woningen en bedrijven worden geïnformeerd over de regels die gelden ten aanzien van graffiti.

Een juridisch instrument is opname in de APV van een artikel waardoor het verboden is om te kladden.

Fysieke instrumenten die kunnen worden ingezet zijn de volgende. Er kan een speciale coating aangebracht worden op objecten waardoor het makkelijker is om de graffiti, die daarna wordt aangebracht, te verwijderen. Verder kan er bij de ontwikkeling van nieuwbouw graffiti-proof worden gebouwd. Wanneer er op bepaalde locaties veelvuldig graffiti wordt aangetroffen kan er gekeken worden naar het treffen van maatregelen om graffiti te voorkomen. Hierbij kan gedacht worden aan het aanbrengen van beplanting of het verhogen van toezicht.

Als financieel instrument kan gedacht worden aan het beschikbaar stellen van budget om materiaal aan te schaffen om graffiti te kunnen verwijderen of om een gespecialiseerd bedrijf in te huren.

5.2 Repressie

Dit is de periode dat de graffiti is aangebracht, is ontdekt en verwijderd dient te worden.

Op het gebied van communicatie kunnen burgers worden geïnformeerd hoe een afbeelding kan worden verwijderd en welke bedrijven daarvoor ingeschakeld kunnen worden.

Wanneer graffiti wordt verwijderd dient dit plaats te vinden binnen de juridische kaders. Zo kan alleen graffiti van gemeente-eigendommen worden verwijderd. Indien eigenaren van woningen of panden worden aangeschreven dienen de procedures uit de Woningwet gevolgd te worden. Als er racistische leuzen worden aangetroffen op particulier eigendom dan kunnen deze, na overleg met en toestemming van de eigenaar, door medewerkers van de gemeente worden verwijderd.

Een fysiek instrument dat repressief gebruikt dient te worden is een vaste procedure om graffiti onder andere te registeren.

Deze procedure ziet er als volgt uit:

1. Maak foto's van de graffiti; breng de tags en pieces in hun geheel in kaart.
2. Noteer plaats, datum en tijd van het aantreffen van de graffiti. Indien mogelijk ook vermelden op welk tijdstip de graffiti werd ontdekt.
3. Is het mogelijk om aan te geven tussen welke data de graffiti is aangebracht?
4. Bepaal en noteer de afmetingen.
5. Geef een korte omschrijving van de graffiti. Noteer de tekst, soort tekening, gebruikte kleuren en gebruikte middelen (viltstift, verf of anders).
6. Waarop is de graffiti aangebracht (kunstwerk, particuliere woning, gemeenteeigendom, school, elektriciteitshuisje etc.) en benoem indien mogelijk de eigenaar van het object.
7. Is er al een inschatting te maken van de schade?
8. Aangifte (laten) doen.
9. Volledig ingevuld formulier met proces-verbaal van aangifte opslaan in graffiti database.
10. In overleg met hoofd van de afdeling BOA of Beheer en Onderhoud de eigenaar laten aanschrijven (met het dringende verzoek om aangifte te doen) of opdracht geven tot reiniging.

Indien het een graffiti betreft op gemeente-eigendom dan wordt deze geregistreerd in het centrale bestand waarin vandalismeschade wordt bijgehouden.

Naast dit protocol worden alle objecten waar graffiti op is aangetroffen eenmalig (gefaseerd en voor zover toestemming is van de eigenaar van het object) gereinigd door medewerkers van de afdeling beheer en onderhoud.

Om graffiti te kunnen verwijderen moet eerst helder zijn van wie het object is waarop de graffiti is aangebracht. Hieronder worden de verschillende categorieën omschreven en de bijhorende procedure. Overigens geldt voor elke graffiti dat er bij constatering een foto wordt gemaakt. Deze foto wordt in de database voor graffiti opgeslagen.

- A. Gemeentegebouw: afdeling beheer en onderhoud draagt zorg voor verwijdering; als de middelen van de afdeling niet afdoende zijn dan wordt een gespecialiseerd bedrijf ingeschakeld. De afdeling vermeldt de kosten van de schoonmaak in het centrale schadebestand.

De verwijdering van graffiti is afhankelijk van de ondergrond waarop deze is aangebracht en het materiaal waarmee de graffiti is gemaakt. Bij het verwijderen van de graffiti is het mogelijk dat de ondergrond wordt beschadigd op een dusdanige manier dat er herstelwerkzaamheden nodig zijn. Het voeg- en schilderwerk kunnen door werkzaamheden met een hogedrukreiniger of een chemisch middel aangetast worden. De herstelwerkzaamheden kunnen dan bestaan uit schilder- en/of voegwerk.

- B. Kunstwerk van de gemeente: dit wordt gemeld aan de afdeling VROM. Voor het kwalitatief onderhoud van kunstwerken wordt jaarlijks een contract afgesloten met een bedrijf. Indien medewerkers van dit bedrijf tijdens een inspectieronde graffiti aantreffen dan verwijderen zij deze. Als er daarbuiten graffiti op kunstwerken wordt aangetroffen dan wordt deze verwijderd door medewerkers van afdeling beheer en onderhoud na overleg met afdeling VROM. De graffiti wordt vermeld in het centrale schadebestand.
- C. Private woning: aanschrijven met het verzoek om aangifte te doen. In de aanschrijving aangeven dat de graffiti binnen een week verwijderd dient te zijn.

- D. School: contact opnemen met de school om aangifte te doen (indien de school niet zelf contact opneemt) en afspraken te maken over reiniging door de afdeling beheer en onderhoud of een gespecialiseerd bedrijf.
- E. Bedrijven: aanschrijven met het verzoek om aangifte te doen en binnen een week de graffiti te laten verwijderen.
- F. Objecten van andere overheden (provincie en waterschap) contact opnemen met contactpersonen, deze aangifte laten doen en verzoeken de graffiti te laten verwijderen.
- G. Objecten van nutsbedrijven: binnen de gemeente vallen vijf bedrijven in deze categorie.

Graffiti op eigendommen kan schriftelijk worden gemeld bij het hoofdkantoor van UPC. Een maal per jaar reinigen monteurs de objecten van UPC. Racistische leuzen worden zo snel mogelijk verwijderd.

Eneco heeft aangegeven dat zij de verwijdering van graffiti door een gespecialiseerd bedrijf laat doen vanwege het belang van de energievoorziening in een gemeente. Reiniging van objecten vindt bij het reguliere onderhoud plaats. Aanstootgevende teksten worden zo snel mogelijk verwijderd. Bij constatering van graffiti op objecten van Eneco dan contact opnemen met de in de bijlage I genoemde contactpersoon. KPN heeft enkele richtlijnen opgesteld hoe te handelen wanneer graffiti wordt aangetroffen. Voor wat betreft de betonnen voorwerpen geldt een onderhoudscontract met een firma (Bison). Deze firma draagt ook zorg voor verwijdering van graffiti op betonnen objecten van de KPN. Graffiti die voorkomt op andere objecten van KPN zal pas bij het reguliere onderhoud (één keer per jaar) worden verwijderd.

Aanstootgevende graffiti wordt zo snel mogelijk verwijderd en alleen hiervan wordt aangifte gedaan. Een deel van de objecten (verdeelkasten) van KPN is behandeld met een speciale coating waardoor de graffiti slecht hecht en makkelijk kan worden verwijderd.

Door het waterleidingbedrijf Evides worden twee keer per jaar metingen verricht waarbij graffiti geconstateerd kan worden om op een later tijdstip verwijderd te worden. Evides staat positief tegenover verwijdering van graffiti van hun objecten door de gemeente en is tevens bereid om de kosten daarvan te betalen. Bij constatering van graffiti op objecten van Evides wordt contact opgenomen met de in de bijlage 1 genoemde contactpersoon alvorens tot reiniging door de gemeente wordt overgegaan. Citytec heeft geen objecten in beheer maar verzorgt alleen de techniek in bijvoorbeeld de straatlantaarns. Op het moment dat de lantaarns worden opgeleverd worden zij overgedragen aan de gemeente en verzorgt Citytec alleen nog maar de techniek.

De termijn van verwijdering is van groot belang. Wanneer graffiti snel wordt verwijderd dan werkt dat ontmoedigend. Aanstootgevende en racistische leuzen dienen daarom binnen één werkdag verwijderd te worden. Overige graffiti binnen drie werkdagen. Deze richtlijn wordt voor de reiniging van graffiti op gemeente-eigendommen aangehouden. In de repressieve fase is het van belang dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn om de graffiti te kunnen (laten) verwijderen.

5.3 Handhaving

Er kunnen verschillende instrumenten ingezet worden om de handhaving rond graffiti-beleid vorm te geven.

Communicatief: resultaten van verhaalde schade worden gepubliceerd. Het gaat hier om hoeveel afbeeldingen zijn aangetroffen en verwijderd en welke schade verhaald is.

Wanneer er geen daders bekend zijn van graffiti dan kan gevraagd worden om inlichtingen door middel van een publicatie.

De juridische instrumenten zijn het Wetboek van Strafrecht (*paragraaf 6.5.5*) en de APV (*paragraaf 6.5.3*). Een fysiek instrument is het hierboven opgenomen protocol. Met het vastleggen van de gevonden afbeeldingen kunnen verbanden gelegd worden en kan de opsporing effectiever worden. Om te kunnen handhaven is het ook van belang dat er voldoende menskracht is om te kunnen handhaven en opsporen.

Het financiële instrument dat hier ingezet kan worden is het beboeten van daders en het verhalen van de schade op daders.

6 Financiën

Om het beleid te kunnen implementeren zijn financiële middelen nodig. Structureel is een budget van € 4000 beschikbaar voor het verwijderen van graffiti. Dit budget wordt door de afdeling beheer en onderhoud benut om materiaal aan te schaffen voor de verwijdering van graffiti zoals schoonmaakmiddelen. Uit dit budget wordt ook de inhuur van specialistische bedrijven, die graffiti verwijderen, betaald. Het gaat hier alleen om verwijdering van graffiti van objecten in de buitenruimte zoals speeltoestellen en straatmeubilair.

Naast dit budget is er in 2007 nog eens € 7000 uit andere budgetten betaald aan bedrijven die graffiti hebben verwijderd van andere objecten zoals gemeentegebouwen en scholen. In de aanbevelingen wordt voorgesteld om geleidelijk alle bekladde objecten te reinigen. Het zou dan gaan om ongeveer 60 afbeeldingen op gemeentelijke objecten en 27 private eigendommen. De overige objecten worden door de bedrijven zelf gereinigd. Ervan uitgaande dat de objecten door medewerkers van de gemeente gereinigd kunnen worden bedragen de kosten 150 uur voor de reiniging van de afbeeldingen en eenmalig € 1400 aan materiaal. Voorwaarde voor reiniging van de private objecten is dat er toestemming is van de eigenaar om te reinigen.

Met vaststelling van het beleid wordt bepaald dat *alle* gemeente-eigendommen zoveel mogelijk door eigen medewerkers worden gereinigd. Een gevolg hiervan kan zijn dat medewerkers niet altijd de graffiti kunnen verwijderen binnen de daarvoor gestelde termijn en daarom een bedrijf moeten inhuren. Indien het inhuur betreft voor de verwijdering van graffiti van gemeentegebouwen en scholen zou het bedrag van inhuur ten laste kunnen komen van budgetten die voor het beheer en onderhoud van deze objecten beschikbaar zijn.

Het is van belang dat binnen de afdeling beheer en onderhoud een bestand wordt bijgehouden waarin de werkzaamheden voor graffiti worden geregistreerd zodat bij evaluatie inzichtelijk wordt welke objecten zijn gereinigd, door wie en voor welk bedrag en aantal uren.

7 Evaluatie graffiti-beleid

Een evaluatie van het graffiti-beleid houdt in dat wordt onderzocht of het gestelde doel is bereikt. Het doel van graffiti-beleid is een schoner, heler en veiliger Brielle. Brielle is schoner en heler als er minder graffiti wordt aangetroffen in 2010 dan in 2008. Of Brielle dan ook veiliger is zou moeten blijken uit resultaten van de regionale veiligheidsindex. Op 7 juli 2008 zijn de resultaten gepresenteerd van de regionale veiligheidsindex voor 2007. In 2007 is het percentage inwoners dat inschat dat bekladding van muren of gebouwen vaak voorkomt licht gedaald ten opzichte van 2005; 9,3% tegenover 9,7% in 2005. Het is echter twijfelachtig of de regionale veiligheidsindex voor de volgende jaren wordt gehouden omdat er ontwikkelingen zijn op het gebied van een landelijke veiligheidsmonitor. Indien veiligheid en ook de veiligheidsgevoelens in 2010 gemeten worden volgens een landelijke monitor moet onderzocht worden of gemeenten binnen de monitor specifieke onderzoeksvragen kunnen bepalen. Indien dit mogelijk is, kan de gemeente onderzoeksvragen gericht op graffiti in het onderzoek laten opnemen. Voorgesteld wordt om het beleid in de loop van 2010 te evalueren. De ervaringen van (deels) 2008 en 2009 kunnen dan afgezet worden tegenover de stand van zaken van juli 2008 (ongeveer 120 stuks). Van belang is hierbij om mee te nemen of er een toename is in uitgaven voor schoonmaak. Ook wordt dan gemeten hoeveel graffiti in de periode van maart 2008 tot het evaluatiemoment in 2010 is aangetroffen. Bij de evaluatie is ook aandacht voor het aantal aangiften van graffiti in de jaren 2008 en 2009 en hoe dit aantal zich heeft ontwikkeld, afgezet tegen de aantallen van 2005, 2006 en 2007. Een ander belangrijk onderdeel van de evaluatie zal zijn of de registratie van graffiti over die jaren een toename laat zien in het aantal zaken waar schade van graffiti kan worden verhaald.

8 Aanbevelingen

- De gemeente publiceert een stuk in Brielle Info over graffiti; wat de gemeente doet en wat de burgers kunnen en behoren te doen. Hierin wordt opgeroepen om altijd aangifte te doen van graffiti. Ook geeft de gemeente aan dat zij bij constatering van graffiti altijd een foto maakt van de graffiti.
- Graffiti-beleid wordt verspreid onder de partners zoals nutsbedrijven.
- Invoeren van een protocol voor hoe te handelen als graffiti wordt aangetroffen en dit afstemmen met betrokken medewerkers.
- Formats (standaardbrieven) ontwikkelen om bedrijven en particulieren aan te schrijven bij het aantreffen van graffiti op hun eigendommen.
- Gefaseerd reinigen van alle objecten waar graffiti op is aangetroffen. In de eerste helft van 2008 zijn ongeveer 120 bekladde objecten aangetroffen. Start met objecten gemeentelijke eigendommen in de buitenruimte, vervolgens gemeentegebouwen en daarna particuliere woningen. Er dient toestemming te zijn van eigenaren van de objecten om het object te reinigen. Dit wordt in de publicatie over het graffiti-beleid meegenomen.
- Aanschrijven van particulieren en bedrijven waar graffiti wordt aangetroffen nadat het beleid is vastgesteld en gepubliceerd.

- Bij constatering van graffiti op gemeente-eigendommen wordt de graffiti in eerste instantie binnen drie werkdagen of één werkdag verwijderd door medewerkers van de gemeente. Indien verwijdering niet binnen die termijn haalbaar is dan wordt een specialistisch bedrijf ingeschakeld.
- Racistische leuzen worden van alle objecten binnen één werkdag verwijderd door (of in opdracht van) de gemeente mits er toestemming is van de eigenaar van het pand.
- Binnen de afdeling beheer en onderhoud wordt een overzicht bijgehouden van verwijderde afbeeldingen waarin in ieder geval is opgenomen waar de afbeelding is aangetroffen, de datum van constatering, het aantal uren dat de reiniging kost of de kosten van inschakelen van een gespecialiseerd bedrijf.
- Nader onderzoeken of er binnen de gemeente (afdeling beheer en onderhoud) mogelijkheden zijn om graffiti van particuliere woningen te verwijderen tegen een gereduceerd tarief. Dit geldt voor graffiti die wordt aangetroffen na vaststelling van het beleid.
- Nader onderzoeken of het mogelijk is om particulieren pakketten aan te bieden voor de reiniging van kleine graffiti (tags).
- Voorlichting aan jongeren over graffiti afstemmen met de partners zoals politie en HALT.
- Evalueren van het beleid na twee jaar, in 2010.

Bijlage 1 Telefoonnummers graffiti

KPN: 0900-0244 of 0800-0150 (optie 1)

Eneco: 010- 890 87 48 of 0900-4126

Vestia: 0181-489720

Provincie:0181-483877 of 070-4418000

Waterschap: 078-6397100

UPC

Postbus 80900

1005 DA Amsterdam

t.a.v. afd. Dispatch Amsterdam

Tel: 0800-220022

Schoonmaakkasten@upc.nl

Bijlage 2 Wetsartikelen

Woningwet artikel 12

1. Het uiterlijk van:
 - a. een bestaand bouwwerk, met uitzondering van een tijdelijk bouwwerk als bedoeld in artikel 45, eerste lid,
 - b. een bestaande standplaats,
 - c. een te bouwen bouwwerk voor het bouwen waarvan op grond van artikel 43 geen bouwvergunning is vereist,mag niet in ernstige mate in strijd zijn met redelijke eisen van welstand, beoordeeld naar de criteria, bedoeld in artikel 12a, eerste lid, onderdeel b.
2. De gemeenteraad kan besluiten dat, in afwijking van het eerste lid en artikel 44, eerste lid, onderdeel d, voor een daarbij aan te wijzen gebied of voor een of meer daarbij aan te wijzen categorieën van bestaande en te bouwen bouwwerken of standplaatsen geen redelijke eisen van welstand van toepassing zijn.
3. Voor zover de toepassing van de criteria, bedoeld in artikel 12a, eerste lid, onderdeel a, leidt tot strijd met het bestemmingsplan of met in de bouwverordening opgenomen voorschriften van stedenbouwkundige aard, blijven die criteria buiten toepassing.
4. De gemeenteraad betreft de ingezetenen van de gemeente en belanghebbenden bij de voorbereiding van besluiten als bedoeld in het tweede lid, onderdelen a en b, op de wijze voorzien in de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet vastgestelde verordening.

Woningwet artikel 12a

1. De gemeenteraad stelt een welstandsnota vast, inhoudende beleidsregels waarin in ieder geval de criteria zijn opgenomen die burgemeester en wethouders toepassen bij hun beoordeling:
 - a. of het uiterlijk en de plaatsing van een bouwwerk of standplaats, waarop de aanvraag om bouwvergunning betrekking heeft, met uitzondering van een tijdelijk bouwwerk als bedoeld in artikel 45, eerste lid, zowel op zichzelf beschouwd als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, in strijd zijn met redelijke eisen van welstand;
 - b. of het uiterlijk van:
 - 1° een bestaand bouwwerk, met uitzondering van een tijdelijk bouwwerk als bedoeld in artikel 45, eerste lid,
 - 2° een bestaande standplaats,
 - 3° een te bouwen bouwwerk voor het bouwen waarvan op grond van artikel 43 geen bouwvergunning is vereist,In ernstige mate in strijd is met redelijke eisen van welstand.
2. Artikel 12, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de vaststelling of wijziging van de welstandsnota.
3. De criteria, bedoeld in het eerste lid, zijn zoveel mogelijk toegesneden op de onderscheidene categorieën bouwwerken en standplaatsen. De criteria kunnen verschillen naargelang de plaats waar een bouwwerk of standplaats is gelegen.
4. Ter bevordering van de eenheid in welstandsnota's kunnen bij algemene maatregel van bestuur voorschriften worden gegeven omtrent categorieën van bouwwerken en standplaatsen als bedoeld in het derde lid en de daarop toe te passen criteria.

5. Een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het vierde lid treedt niet eerder in werking dan twee maanden na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin hij is geplaatst. Van de plaatsing wordt onverwijld mededeling gedaan aan de beide kamers der Staten-Generaal.

Woningwet artikel 13a

Indien niet wordt voldaan aan artikel 12, eerste lid, kunnen burgemeester en wethouders, tenzij toepassing is gegeven aan het tweede lid van dat artikel, degene die als eigenaar van een bouwwerk of standplaats dan wel uit anderen hoofde bevoegd is tot het treffen van voorzieningen daaraan, verplichten tot het binnen een door hen te bepalen termijn treffen van zodanige door hen daarbij aan te geven voorzieningen, dat nadien wordt voldaan aan artikel 12, eerste lid.

Gemeentewet artikel 125

1. Het gemeentebestuur is bevoegd tot toepassing van bestuursdwang.
2. De bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang wordt uitgeoefend door het college, indien de toepassing van bestuursdwang dient tot handhaving van regels welke het gemeentebestuur uitvoert.
3. De bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang wordt evenwel uitgeoefend door de burgemeester, indien de toepassing van bestuursdwang dient tot handhaving van regels welke hij uitvoert.
4. Een bestuurscommissie, een deelraad, het dagelijks bestuur van een deelgemeente of de voorzitter van het dagelijks bestuur van een deelgemeente waaraan bevoegdheden van de raad, het college of de burgemeester zijn overgedragen, bezit de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang en de bevoegdheid tot het geven van een machtiging tot binnentreden van een woning slechts indien ook die bevoegdheid uitdrukkelijk is overgedragen.

Wetboek van Strafrecht artikel 141

1. Zij die openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden of geldboete van de vierde categorie.
2. De schuldige wordt gestraft:
 - 1° met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie, indien hij opzettelijk goederen vernielt of indien het door hem gepleegde geweld enig lichamenlijk letsel ten gevolge heeft;
 - 2° met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien dat geweld zwaar lichamenlijk letsel ten gevolge heeft;
 - 3° met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien dat geweld de dood ten gevolge heeft.

Wetboek van Strafrecht artikel 350 (tweede boek en dus een misdrijf)

1. Hij die opzettelijk en wederrechtelijk enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Gelijke straf wordt toegepast op hem die opzettelijk en wederrechtelijk een dier dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, doodt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt.

Wetboek van Strafrecht artikel 424 (derde boek en daarmee een overtreding)

Baldadigheid

1. Hij die op of aan de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats tegen personen of goederen enige baldadigheid pleegt waardoor gevaar of nadeel kan worden teweeggebracht, wordt, als schuldig aan straatschenderij, gestraft met geldboete van de eerste categorie.
2. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verlopen sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan hechtenis van ten hoogste drie dagen of geldboete van de eerste categorie worden opgelegd.